

(i) Printed Pages : 4

Roll No.

(ii) Questions : 9

Sub. Code :

0	4	2	9
---	---	---	---

Exam. Code :

0	0	0	5
---	---	---	---

B.A./B.Sc. (General) 5th Semester

(2122)

PUBLIC ADMINISTRATION (In all Mediums)

Paper : Local Government (With Special Reference to Punjab)

Time Allowed : Three Hours]

[Maximum Marks : 90

Note :— Attempt **FIVE** questions in all, including Q. No. I which is compulsory. Select **ONE** question from each unit.

I. Attempt any **NINE** short answer-type questions in about **25-30** words each :—

- (i) Salient features of the Govt. of India Act, 1935.
- (ii) Three features of Lord Ripon's resolution.
- (iii) Write two functions of Block Development Officer.
- (iv) Short note on role of Municipal Commissioner.
- (v) What are the functions of the Panchayat Samiti ?
- (vi) What is a municipality ?
- (vii) State two functions of Zila Parishad.
- (viii) Two sources of finance of urban local bodies.
- (ix) Main functions of state finance commission.
- (x) What are the sources of income of a Gram Panchayat ?
- (xi) Write two forms of state control over local bodies.
- (xii) Write two powers of the Municipal Corporation. $9 \times 2 = 18$

UNIT—I

II. Discuss the meaning and significance of Local Government. 18

III. Discuss the role of Divisional Commissioner. 18

UNIT—II

- IV. State the composition, functions and role of Gram Sabha. 18
- V. Discuss the salient features of 73rd Constitutional Amendment Act. 18

UNIT—III

- VI. Discuss the provisions and impact of the 74th Amendment Act. 18
- VII. Discuss the composition and functions of Municipal Councils. 18

UNIT—IV

- VIII. Discuss the challenges of Rural-Urban Relationship. Suggest remedies to overcome the challenges. 18
- IX. Write an essay on various aspects of state control over local bodies in India. 18

(हिन्दी माध्यम)

नोट :— सभी में से पांच प्रश्न करें, साथ ही प्रश्न नं. I अनिवार्य है, और प्रत्येक यूनिट में से एक प्रश्न करें।

- I. किन्हीं नौ लघुउत्तरीय-प्रकार के प्रश्नों को लगभग 25-30 शब्दों में करें :

- (i) भारत सरकार के अधिनियम, 1935 की मुख्य विशेषताएँ।
- (ii) लॉर्ड रिपन के प्रस्ताव की तीन विशेषताएं।
- (iii) ब्लॉक विकास अधिकारी के दो कार्य लिखिए।
- (iv) नगर आयुक्त की भूमिका पर संक्षिप्त नोट लिखिए।
- (v) पंचायत समिति के क्या कार्य हैं ?
- (vi) नगर पालिका क्या है ?
- (vii) जिला परिषद के दो कार्य बताइए।
- (viii) शहरी स्थानीय निकायों के वित्त के दो स्रोत।
- (ix) राज्य वित्त आयोग के मुख्य कार्य।
- (x) ग्राम पंचायत की आय के स्रोत क्या हैं ?

(xi) स्थानीय निकायों पर राज्य के नियंत्रण के दो स्वरूप लिखिए।

(xii) नगर निगम की कोई दो शक्तियाँ लिखिए। 9×2=18

यूनिट-I

II. स्थानीय सरकार के अर्थ और महत्व पर चर्चा करें। 18

III. विभागीय आयुक्त की भूमिका की चर्चा कीजिए। 18

यूनिट-II

IV. ग्राम सभा की संरचना, कार्य एवं भूमिका का उल्लेख कीजिए। 18

V. 73वें संविधान संशोधन अधिनियम की मुख्य विशेषताओं की चर्चा कीजिए। 18

यूनिट-III

VI. 74वें संविधान अधिनियम के प्रावधानों और प्रभावों की चर्चा कीजिए। 18

VII. नगर परिषदों की संरचना और कार्यों की चर्चा कीजिए। 18

यूनिट-IV

VIII. ग्रामीण-नगरीय संबंधों की चुनौतियों की चर्चा कीजिए। चुनौतियों से निपटने के उपाय सुझाए। 18

IX. भारत में स्थानीय निकायों पर राज्य के नियंत्रण के विभिन्न पहलुओं पर एक निबंध लिखिए। 18

(ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ)

ਨੋਟ :— ਸਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ, ਨਾਲ ਹੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ. I ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ।
ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ।

I. ਕੋਈ ਨੌਂ ਸੰਖੇਪ ਉੱਤਰ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਲਗਭਗ **25-30** ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ।

(i) ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਐਕਟ, 1935 ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ।

(ii) ਲਾਰਡ ਰਿਪਨ ਦੇ ਮਤੇ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਲਿਖੋ।

(iii) ਬਲਾਕ ਵਿਕਾਸ ਅਫਸਰ ਦੇ ਦੋ ਕਾਰਜ ਲਿਖੋ।

(iv) ਮਿਊਂਸਪਲ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਬਾਰੇ ਸੰਖੇਪ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।

- (v) ਪੰਚਾਇਤ ਸੰਮਤੀ ਦੇ ਕੰਮ ਕੀ ਹਨ ?
- (vi) ਨਗਰਪਾਲਿਕਾ ਕੀ ਹੈ ?
- (vii) ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਦੇ ਦੋ ਕਾਰਜ ਦੱਸੋ।
- (viii) ਸ਼ਹਿਰੀ ਸਥਾਨਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿੱਤ ਦੇ ਦੋ ਸਰੋਤ ਦੱਸੋ।
- (ix) ਰਾਜ ਵਿੱਤ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਮੁੱਖ ਕਾਰਜ ਦੱਸੋ।
- (x) ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਦੀ ਆਮਦਨ ਦੇ ਸਰੋਤ ਕੀ ਹਨ ?
- (xi) ਸਥਾਨਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਉੱਤੇ ਰਾਜ ਦੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਦੇ ਦੋ ਰੂਪ ਲਿਖੋ।
- (xii) ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਦੀਆਂ ਦੋ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਲਿਖੋ। 9×2=18

ਯੂਨਿਟ-I

- II. ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਰਥ ਅਤੇ ਮਹੱਤਤਾ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 18
- III. ਡਿਵੀਜ਼ਨਲ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 18

ਯੂਨਿਟ-II

- IV. ਗ੍ਰਾਮ ਸਭਾ ਦੀ ਰਚਨਾ, ਕਾਰਜਾਂ ਅਤੇ ਭੂਮਿਕਾ ਬਾਰੇ ਦੱਸੋ। 18
- V. 73ਵੇਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੋਧ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 18

ਯੂਨਿਟ-III

- VI. 74ਵੇਂ ਸੋਧ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 18
- VII. ਨਗਰ ਕੌਂਸਲਾਂ ਦੀ ਬਣਤਰ ਅਤੇ ਕਾਰਜਾਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 18

ਯੂਨਿਟ-IV

- VIII. ਪੇਂਡੂ-ਸ਼ਹਿਰੀ ਸੰਬੰਧਾਂ ਦੀਆਂ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਉਪਾਅ ਸੁਝਾਓ। 18
- IX. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਥਾਨਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਉੱਤੇ ਰਾਜ ਦੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਹਿਲੂਆਂ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਲੇਖ ਲਿਖੋ। 18